

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.	
Egy évre . . . 5	—	Fél évre . . . 8	—
Fél évre . . . 2	—	Negyed évre . . . 4	—
Negyed évre . . . 1	—	Egy hétra . . . 1	—
Egy hétra . . . 1	—	Egyes szám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **HJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KROHOVITZ.**

Hirdetési díjak:

10 soros hasábos betű sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelölő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A debreczeni III-ik kerületi választás története.

(Ajánlva Széll Kálmán belügyminiszternek a figyelmébe.)

Igyekezünk higgadtan, tárgyilagosan mérlegelni a csütörtöki választás napján történteket a sötét éjszakába áthúzódó garázdaságokkal együtt. Minden felkorbácsolt szenvedélyt leküzdve tájékozódunk, mert időt és alkalmat kerestünk tájékozódni hivatalos és nem hivatalos vezető emberektől, a kik részint a választási nap történetének az intézésébe magok is befolytak, vagy szemtanúk voltak és oda jutottunk ki, hogy a leggonoszabb ravaszság kell ahhoz a megtevesztő vádaskodáshoz, melylyel megtevesztésülport akarnak hinteniaszemekbe, melyekkel maga a kormánypart szócsöve rosszindulatulag, minden alapelkül, rakmerően az ellenzékét, pártunkat gyanusítja, sőt a sorok között széthintelt méregszavakkal vádolja is, hogy a csütörtökön történt izgalmaságok, katonai erőszak használatának, az éjszakai dúlásoknak pártunk illetőleg pártunk korteseinek hallatlan terrorizmusa, izgatásai, tervszerű fanatizálásai az okozói és hogy Kossuth Ferencz, Barabás Béla és az országos képviselőknek a minapi akeziója kárba veszett.

Ezeket a tudva mondott váltolanóságokat, a ki irta sem veheti komolyan, mivel azonban a rut gyanusítás, az alaptalan kicsinylés mérgét rejtegeti magában, mi azt visszautasítjuk. Fogyasszák el azt a kormányparti kulisszák azon lelketlen méregkeverői, a kik évek óta rontják Debreczen város békéjét, évek óta élődnek ezer szípolos poliptestükkel és szövetezetükkel Debreczen város és a megye nyakán, de kik vesztüket érezvén annál gonoszabbak, annál inkább tájékozunk most ama minősithetetlen vádaskodások alakjában, melyekkel fent leirt alattomos módon pártunkat akarják befeketíteni s a választási napnak vérel is befőstött eseményeiért az erkölcsi felelősséget pártunkra akarják áttolni, nem a hirlapírás azon irányt szolgáló embereit értjük, de azon magos értelmi bünszerzőket, a kikkel mi tisztában vagyunk, de tisztába fog jönni Széll Kálmán miniszter, ezidőszertint bálványuk is, aki maga is bélyeget fog sütni és irtókezet fog emelni a debreczeni polipszövetségre és megszámlálva

a napok, a midőn a debreczeni illetőleg hajdumegyei „doge palota“ sötét önkényeiről lefog hullani a titkok leple és még a patkányok is menekülni fognak a bukott viczinalis bálvány mellől.

Nem gyanusítunk, de vádat emelünk, hogy a csütörtöki baljós, felháborító eseteknek a kortes főispán, Dégenfeld főispán és társai voltak a bünszerzői. Előbb azonban a kormánypart által hirdetett és szárnyra kelt „yözelmi sárkánynak a füle-farkát nyirkáljuk meg illómódon, hogy futása a valószínűségnek megfelelő legyen és ne szárnyalja túl a kormányparti kortestanya légkörét. A bevehetetlennek hirdetett, dicsőített III-ik kerületben, a kormánypart kerületében beadott összesen 1372 szavazat, ebből a kormányparti Dobieczy Sándorra szavazott 762, a függetlenségi dr. Varga Lajosra pedig 590 szavazó, tehát Dobieczy Sándor 172 szótöbbséggel győzött.

Beszéljünk őszintén, nyíltan. A kormánypart fényes győzelemnek nevezgeti ezt a győzelmet. Dobieczy Sándor magasrangú, ösmert ember, mellette a hivatalnokok és a kapcsolt elemeknek egész serege szavazott le parancsszóra, a pénzen vásárolt kortes gyönyörök potyán kínált élvezésével is csábítottak, de maga Dégenfeld József gróf főispán, egyházkerületi főgondnok, Simonffy Imre polgármester debreczeni főgondnok is nyíltan, és mondhatjuk közmegebotránkozásra, felállottak a kormányparti vezérkortések seregébe és egyformán csábítottak a kormányparti ígéretések délibábjával, ugyszinte a törvényáttal is tiltott hivatalos fenyegetések peczérbunkójával és mind ezeknek daczára a szabadelvűpart e büszke bevehetetlen várából a függetlenségipárt majdnem kiforgatta az osztrák-párti labancz vitézeket, s mint a hogy csufos bukásuknak be is kell következni, ha a kerületbeli függetlenségi párt nem alussza keresztül a ránkövetkező békeéveit és szervezkedik. Mert nézzük. Most ugyanis itt a függetlenségi jelöltet úgy kellett fogni, hogy harc nélkül még se jusson diadalra Debreczenben az osztrák párt és a sikerekre még talán a legvérmesebbek sem gondoltak és mi történik?

Kiáll a küzdőterre elveink szentelt zászlajával egy idáig még a párttagok között is kevésbé ösmert fiatal ügyvéd, akit sem sógorság-komaság nem támo-

gat, a kinek sem hatalmi polczon zsarnokoskodó szövetséges czimborák, sem kortes dinom-dánomokra és kenegetésekre kidobható anyagi vagyton nem áll a rendelkezésére, a kit parancsszóval berendelhető alantos hivatalnoki sereg sem támogat, de ki még pártja részéről is nem egyszer közönyt, elégedetlenséget tapasztalhatott, most már nyíltan kijelentjük, hogy alulirott is azok közé tartozott aki az illetékes helyen szerencsétlennek mondta a jelölést és mindezeknek daczára mi történik? A kevésbé ösmert fiatal ember, ki néhány programbeszédben vallott elvűségéről hitvallást, aki fiatal hevén kívül a kerületbeli buzgó független választók elvűségére támaszkodott, előbb kétségessé teszi a bevehetetlen várban a kormányparti győzelmet, majd a végső küzdelemben lesülyeszti a labancz vokok többségének a számát oly alacsonyra, melyet az adott körülmények között a bécsi pártiak éppenséggel nem nevezhetnek fényesnek, mert ha az urnához parancsszóval felvezetett vasuti alkalmazottak szavazatait leütjük (nem feledvén, Dobieczy Sándornak egyéb érdemeit elösmerve is, hogy ő egyszemélyben képviselő jelöltjük, de legfőbb hivatali atyamesterök, az üzletvezető is volt és hogy aranygalléros vasuti főtisztek vitték a kortes zászlót), ekkor nem lesz nehéz megítélni, hogy erkölcsileg kisebbséggé válik a bécsi párt ezen kerületbeli 172 szótöbbsége a függetlenségi jelöltre adott 590 szavazattal szemben; mert ezen szavazatokat a független, a debreczeni földhöz kötött polgárok adták le.

Ezt a becsületes és komolyan mérlegelhető sikert mi részben a Kossuth Ferencz, a Barabás Béla és képviselőtársaik minapi lelkesítéseinek is tudjuk be, akik erősítették a kisértők-től körülvevett gyöngéket, világosították a lelkekötöket, és még mélyebbre ültették a függetlenség tölgyfáját a lelkekbe. Az ültetett gyökérből már is oly sudar nőtt ki, mely a kellő gondozás mellett a jövő választás idején a függetlenség lomb koronájával fogja befődni a bécsi párt által birtokba vett kerületet.

Ez a gyönyörű sikere Kossuth Ferenczék látogatásának és apostoljárásának, midőn hirdették még a bécsi-pártra leszavazott szegény vasuti tisztek, altisztek és egyéb bakterek lelke-

Lapunk mai száma 10 oldalra terjed.

ben is titokban ápolt magyar függetlenségi szent ígéket, nem pedig azok az embervérrel is beföcsköndözött rut, felháborító jelenetek, mely alkalommal a katonaság és polgári egyének is összeközték és általunk is elítélt, pártonkívül álló éretlen és a sötétben sompolygó elemek magánosok vagyonát is rombolták. Az emberi műveletlen, durva szenvedélyek ezen féktelen kitérésétől távol állunk; ezekhez a garázdaságokhoz sem képviselőink eszményi ige hirdetésének, sem pártunk helybeli vezetőinek, korteseinek, választóinak, jelöltjének, barátjainak, sem az orv módon gyanúsított nemes tanuló ifjuságnak nem volt részök, annak minden sötét féktelensége Dégenfeld József főispánra, aki a katonaságot tehetetlen bábjaival, Simonffy Imre polgármester vazallu sával együtt az utcák kíváncsi, részben ártatlanul kiálló tömegének az ingerlésére kierőszakolta, majd a huszárok lovasrohamával a végtelékig ingerelte; de, hogy a sötét féktelenség kitérésére alkalom nyílt, czéges czinkostárs ebben a rendőrség is, mely első sorban van hivatva a rend fenntartására, de mely testület e napon fejnélkül és érthetetlenül oduiba visszahuzódva lebzelt, miért? . . . Ezt a vizsgálatnak kell megállapítani, mert ki kell rostálni ezt a testületet.

A választás intézésének főtényezőjét, dr. Tüdös János választási elnököt, ugyazinté társát Popper Móricz doktort nem okoljuk a történetért. Egész pártatlanul viselték tisztjüket. Pártunk emberei méltányló szavakkal emlékeznek erről; de dr. Tüdös Jánosnak a tudósítók előtt nyilvánított, általunk alább is közölt kijelentéseiből is kitűnik, honnét fu a romlás szele, kiknek a lelkén szárad a csüörtökön kiontott vér; mert azt a végzetes első huszár attackot, a midőn a lovasok felváltattak a kíváncsiak tömegébe, az aszfaltrai és keresztül gázoltak, keresztül kardlapoztak mindenem, nem rendelte el a választási elnök. Nem tudja, iként történhetett meg az; no már pedig ez volt a választási aktus befejezése. Az ekkeseredés ekkor tört ki, a garázdálkodások, az igazi ostromálapot ezután következett, midőn az egész helyőrséget kivezényelték a kaszárnyákból és midőn katonai fedezet mellett áldomásoztak Dégenfeld főispánék a Bikában, az utcán pedig az általuk, az általa, a tehetetlen polgármester és a tehetetlen rendőrség által felidézett erőszak durvaságai őrvongtek, katonák és a polgári elemek éretlen alja állván egymással szemben.

Tisztázni kell tehát ezen választási nap történeteit, a kik az ítéletre érdemesek, iteltessenek el bárkik legyenek azok. A történetek tárgyilagossá tisztázására itt adjuk tehát a külön és különféle helyekről, részben kormánypárti uri emberektől és hivatalos hely-

ről szerzett felvilágosításokat. Első sorban közöljük az általunk is pártatlanul becsült és elősmert dr. Tüdös János választási elnök érdekes nyilatkozatait.

Iffabb Móricz Pál.

(Dr. Tüdös János választási elnök kijelentései.)

Fontosnak tartjuk a volt választási elnök kijelentéseit a választási nap történetének elbírálására; ezek a kijelentések mig egyrészt a választási elnök pártatlanságát igazolják, mi legalább megnyugtató a „tisztá választások” korában, másrészt felderítenek előttünk sok oly részletet, melyek igazolják a választási nap botrányos befejezését és a mi feltevéseinket? Itt van mindjárt a rendőrség esete. A választási elnök bejelentette a központi választmány utján, hogy a főkapitány a jelenlegi pótválasztáshoz több rendőrt rendeljen ki, mint a mult alkalommal. A választási elnök legalább 10 vagy 14 rendőr kirendelését kérte és mi történt? Szentpétery alkaptányt kirendelték hét rendőr segédletével.

(Az első nem teljesített rendelkezés.)

Választási elnök a szavazás megkezdése előtt utasította Szentpétery alkaptányt, hogy embereivel a rendet fenntartsa egy a megyeház udvarán, kapuján, a szavazó helyiségek körül, mint a szabadközlekedést a kapu előtt, az utcán a két pártnak a tanyái felé, hogy a választók szabadon járhasanak kelhessenek az urnához egy a kormánypárti tábor Frohner-szállóbeli tanyájáról, mint a függetlenségi Szarvas ven déglőbeli táborozó helyéről.

Szentpétery kapitány erre jelentette, hogy csupán **hét embere van** és ha ezek közül három legényt az udvaron belülre állít, akkor négy legényével **nem képes** a megyeház előtt a **közlekedést és a rendet fenntartani**, mert a tömeg is egyre növekedett és erősebben torlódott össze.

Választási elnök utasította Szentpétery kapitányt, hogy kérjen a rendőr központtól rendőri segítséget. Ugy látszik, azonban, hogy Szentpétery alkaptány onnét a kért rendőr erőt nem kapta meg, mert annak lapunk egyik tudósítója volt szem és fültanuja a midőn Szentpétery alkaptány az utcáról volt kénytelen összefogdosni valami hat darab ott lézengő rendőr legényt, ezzel a csekély rendőri erővel Szentpétery mintegy d. e. 10 óráig küzdött az összetódult tömeg áramlatai ellen. Ekkor jelentette, hogy a rendőrök nem képesek fenntartani a rendet és szabad közlekedést.

(A megabuzogolt kortes főispán.)

Ezen időközben történt az is, hogy Degenfeld József gróf főispán, a ki egész röstelkedés nélkül járt s kelt a Frohner-szállóbeli kortestanyától a megyeházára és vissza, megabuzogolták. Ez természetesen a kortes főispánnak nem tetszett és **többször**

(háromszor) **személyesen és egyszer üzenet által ösztökélte, szerintünk presszionálta. a választási elnököt, hogy katonai erőt rendeljen ki.** Ugyanis a 39 dik gyalogezrednek egy százada készletben a vármegyeház udvarán volt elhelyezve. Wolf cs. és kir. százados vezérlete mellett. Dobieczy-pártjáról más jelentések is érkeztek, hogy szavazókat becsmérelik, inzultálják. Midőn tehát a választási elnök Szentpétery alkaptányt fent irt jelentését vette, de miután maga is — több ízben lemenvén — személyesen meggyőződött, hogy a megyeháza előtt mind erősebben torlódott össze, a tömeg, mi által gátolatott a szavazóknak szabad közlekedése, fél 11 órakor lemenvén, intézkedett, hogy Wolf százados, a katonaság parancsnoka egy szakasz gyalogost az utcára állítson ki, oly szélességben mint a megyeház és hogy a megyeház előtti teret szabadon tartsak és ügyeljenek, hogy a kocsit közepén a közlekedés ne legyen elzárva. A katonaság nyugodtságra lesz utasítva.

(A Dobieczy-párti kortes verekedése.)

Az ingerültség fokozására az első gyújtó szikra egy Dobieczy-párti kortes erőszakos viselkedése és támadása. Ez a Demeter nevű kortes és vasuti alkalmazott volt az, a ki Zekán nevű függetlenségi szavazót, ki állítólag a Bécsi párt kortes tanyáján döszött, úgy fejbe vert, hogy annak két foga is kitért és vérbe borult. Ez délelőtt tizenegy óra tájt történt és oly nagy izgalmat, felháborodást keltett a választók között az udvaron, hogy a zürzavarra a választási elnök maga is lesietett az udvarra, midőn Szentpétery alkaptány jelentést tett neki a botrányos esetről. Választási elnök azonnal intézkedett, hogy egy az imbolygó, a részeg Zekánt, miként a közfelháborodásra és izgatottságra bujtogató tettest, Demetert letartóztassa a rendőrség. A letartóztatás meg is történt és Demeter délután is fogva maradt. Jellemző a velünk nem egy párton levő, de pártatlanságában elfogulatlanul itélkező választási elnök azon kijelentése, hogy **Demeter tettlegessége oly izgalmat keltett, hogy ha Demetert le nem tartóztatja, már akkor délelőtt és már a választási helyiség udvarán a választók között verekedés támad.**

Nem csodálható tehát, ha a kormánypárti kortesnek ezen vérengzése odakint, az ifjabb elemekből gyűlt tömegben még mélyebb felháborodást keltett és hogy azt a bécsi párt választóinak a lehurrogatása által igyekeztek legelsőbb visszatartolni. Külömben megjegyezzük még, ez is a választási elnöknek a kijelentése, hogy: „külömben Demeternek szavazói joga sem volt, így illetéketlenül tolakodott be a választási helyiségek udvarára.” Érdekes felémíteni, hogy választási elnököt több ízben felkérték a Dobieczy-párti urak, hogy Demetert bocsájtassa szabadon. De ő — nagyon helyesen — nem tett ennek a kérdésnek eleget, csak délután 5 órakor engedte szabadlábra, midőn Demetert rendőrileg kihallgatták, esztől jegyzőkönyvet vettek fel, szóval kiléte

— a további büntető eljárásig — igazoltatott.

(A második szakasz baka kirendelése.)

Deltájt 11 és 12 óra között Wolf es. és kir. százados azt jelentette a választási elnöknek, hogy kirendelt kevés emberével nem képes a megyeház előtt a kordont fentartani. Ekkor vonult ki a második szakasz. Majd délután 2 órakor indult meg erősebben a szavazás és 3 óráig a nép az utcán rendkívül felszaporodott. Panaszok is jöttek, de maga a százados is jelentette, hogy nem képes a kordont fentartani. Az inzultusok (szóbeli inzultusok voltak) is növekedtek; nehogy elnök azzal a váddal vádoltassék, hogy intézkedés hiánya miatt bármely szavazó nem férhetett az urnához, rendelkezett, hogy a megyeház előtti tér tisztántartására és a közlekedés fentartására további szakaszt parancsoljon ki a százados. Megjegyzni még a választási elnök, hogy maga is többször lement és felszólította a tolongókat, húzódjanak arrébb az aszfaltról, de ennek nem tettek eleget. Ugyanekkor Wolf százados ezt jelentette:

— Én az utolsó szakaszomat nem vihetem ki. Nem maradhatok tartalék nélkül. Különböző intézkedtem telefonon, hogy a második század a kaszárnyában készenlétben álljon.

(A második század megérkezése.)

A 39-dik gyalogezred második százada 4 óratájt érkezett a megyeház udvarára, a mikor is kivonult a Wolf századának utolsó szakasza is.

(A záróra kitűzése.)

Dr. Tüdös János választási elnök a Kossuth-részi szavazat szedő bizottság elnöke fél 4 órakor 5 órára tűzte ki a zárórát, Dr. Popper Mór Varga-utcai elnök háromnegyed 4 órakor szinte 5 órára tűzte ki a zárórát.

4 óra után a második gyalogos század is felvonult és helyet foglalt a megyeház udvarán.

(A lovas rendőrök buvócska játéka.)

Ugyanakkor már tömegesen jött a panasz, hogy a gyalogság nem képes a kordont és a kocsit a közlekedést fentartani. Most következik a botrányos cikelyecske a lovasrendőrség buvócska játékaról.

Szentpétery alkapitány már d. u. 3 órakor jelentette a választási elnöknek ezt a körülményt; a választási elnök elrendelte, hogy Szentpétery alkapitány kérjen a rendőrségi központtól lovas rendőröket.

4 óra előtt Szentpétery alkapitány ismét jelentette, hogy lovasrendőrségre van szükség, mikor is a választási elnök újból rendelte:

— Jöjjenek a lovasrendőrök és cizkálással tartsák fent a közlekedést az utcán, a kocsit közepén.

Szentpétery alkapitány jelentette, hogy lovas rendőrök nem jönnek és hogy így lovasra, a huszárságra van szükség.

Mások is panaszkodtak. (Bizonyára a főispánt sem hagyta nyugodni a Tiszák kóbor lelke.)

A választási elnök maga is lement az utcára. Kérte a torlódott tömeget, menjenek le a járdáról, azt felelték:

— Nem mászhatunk egymás nyakába!

És így 4 óra után maga is arra a meggyőződésre jutott — tudósítónk bizonyossága szerint öt árva lovasrendőr a választás után jóval kerülve elő fél hét és hét órák között — hogy nagyobb baj elkerülése végett a lovas készenlét biztosíttassék.

Választási elnök negyed öt és fél öt óra között telefonon megkereste a Vilmos huszárcaszkárnyá szolgálattevő tisztjét, hogy egy század huszárságot készenlétben tartsanak, és felhívásra indítsák el a hajdumegyei székházhoz a kocsit való cizkálással, fel s alájárással a kocsit biztosítására a megyeház előtti tér biztosítására.

(Két kavics.)

Szentpétery alkapitány már 4 órakor jelentette és két kavicsot mutatott fel, melyekkel öt és Wolf kapitányt dobták meg a tömegből. Mások is panaszkodtak inzultusok felől és Wolf kapitány a záróra előtt, maga elhatározása szerint, erősítést vont ki a megyeház udvarán elhelyezett második századtól.

(A huszárok kirendelése.)

Választási elnök fél öt óratájt maga is meggyőződött arról, hogy huszárságra szükség van, mert oly zavargás történt (Ekkor követték el ugyanis a már a Demeter-féle eset óta felingerelt és órási számban felszaporodott tömeggel szembe a Dobieckyemberei közül az a szükségtelen kihívást, hogy néhány zászlóval vonultak ki a Frohner-szállóbeli kortestanyáról a tömegközzé). Ekkor maga is látta ezt a gabalyodást, midőn a zászlókat elvették és az összegabalyodott tömeget a gyalogos katonáknak erőszakkal kellett szétválasztani, nehogy véres verekedéssé fajuljon az izgalom, idejét látta, hogy a huszárság jöjjön a további összecsapások megakadályozására is. Háromnegyed öt óra után a lovaság megindítását kérte és majd megérkezett az első huszárszakasz Trapp-ban. Kordont csinált és a kocsit jövet megtisztította. Majd később megérkezett a század többi része.

(Beszüntették a közlekedést.)

Választási elnök a záróra után, fél hat órakor, az eredmény kihirdetése előtt kiment a vármegyeház-előtti térre és midőn ekkor látta, hogy mind a vasut felőli utca részen társzékér, bérkocsi, mind a belsőpiacz utcai rész felől kocsik egymással torlódnak a tömegben, elrendelte, hogy a kocsik közlekedést be kell szüntetni. Ez meg is történt.

(A katonaság parancsnokának a kérelme)

Az esti sötétség is növekedett. Es háromnegyed hat órakor történt, hogy a kirendelt katonaság parancsnoka, Wolf es. és kir. százados kérte a választási elnököt, hirdesse ki az eredményt, hogy aztán az egyre türelmetlenebb tömeget ők szét oszlatathassák.

(A függetlenségi bizalmi férfiu kérelme.)

Megemlíti a választási elnök, hogy az eredmény kihirdetésére vonatkozólag Juhász Ignác ügyvéd, pártunk érdemes tagja, a függetlenségi párt bizalmi férfiu az ingerültség fokozását kerülendők, javasolta, hogy mivel a törvény erre vonatkozólag nem intézkedik, né az erkélyről, de a nagy teremben hirdessék ki a választás eredményét, a mely Dobieckynek juttatta a mandátumot.

Tüdös János gondolkodván az ajánlaton, mégis arra a határozatra jutott, hogy az erkélyről hirdeti ki az eredményt, mert nyilvánosság előtt történvén a publikálás, ekkor jog van a hatóságnak a tisztességes elemeket távozásra kérni.

(Az eredmény kihirdetése és az első huszároham.)

Választási elnök az erkélyről, 6 órakor hirdette ki a választás eredményét és ezután az ajtót behuzván, pár szó kíséretében átadta a mandátumot Dobiecky megválasztott képviselőnek. Megjegyzni, hogy magát is meglepte, hogy a kihirdetés után, még az ajtót is alig huzta be, már is mindjárt megszólalt a trombita szó. Nem ösmerte ezt a jelt. Nem ügyelt rá, de úgy vélte, hogy a közönséget hívják fel a békés szétoszlásra. Csak később tudta meg, hogy ekkor támadtak a közönségre, a mi aztán a kedélyeket vérgeserítette.

(A közönség megrohanására adott-e a választási elnök rendeletet?)

Határozottan megtagadja. Az volt a rendelkezése és a megállapodás, hogy a kihirdetés után, a rendőri közegek és tisztviselők, a katonaság a közönséget felhívással szóval, sürgessék a szétoszlásra, magát is meglepte, hogy alig fordult be az ajtón, már felharsant a kürtzó és hogy mint később értesült, azonnal használták az erőszakot. A kürtjelt felhívásnak vélte a szétoszlásra. Nem tudja, hogy ez a roham kinek az intézkedésére történt; ő nem rendelte.

Tudósítónk megjegyzi még azt is, hogy a közönséget a rendelt módon tényleg nem sürgették a roham előtt a szétoszlásra, hanem a kihirdetés után a kürtjelre azonnal támadtak. Ekkor ontották az első vért és a feldühödött tömeg ezután kezdte meg a tulajdonképpeni ostromot a katonaság ellen és majd később midőn a tanoncok is előkerültek, az ablakbeveréseket és egyéb rombolásokat.

Maga a választási elnök is megerősíti: az a benyomása, hogy ebben a tömegben választók nem szerepeltek, nem tüntettek, hanem az utcái éretlen elemek, mesterinasok, faczér legények.

(A fejnélküli állapot.)

Nagyon fontosak és a botrányok helyes megítélésénél jellemzők a választási elnöknek még alábbi kijelentései is.

A választási elnök, mint mondta, a választási eredmény kihirdetése után mint ilyen azonnal megszünt vezetni és rendelkezni és szerintünk nemcsak az utcán, inkább a választási teremben keletkezett az igazi anarchia. Nem volt senki a hatóság részéről, aki a fegyveres erő felett rendelkezett volna.

A volt választási elnök ugyanis negyed 7 és fél hét óra közötti időben a központi választmányhoz intézett jelentését még megírván, a választási teremben maradt és akkor történt, hogy Szentpétery alkapitány feljövén, jelentette:

— A katonaság nem tudja, hogy mit csináljon. — Várja a további parancsokat.

Dr. Tüdös János erre ezt mondta:

— Én az eredményt kihirdettem. Az én rendelkezési jogom azonnal megszűnt. Most a közigazgatási hatóság képviselője veszi át a további intézkedést és az jelenleg Ön Szentpétery kapitány ur.

Szentpétery alkapitány erre azt felelte:

— Én a választás folyamára voltam kirendelve. Nem vállalhatok magamra ily nagy felelősséget.

Dr. Tüdös János megjegyezte:

— Van talán rendőrségi inspekciós tiszt?

Szentpétery alkapitány:

— Nem tudom, hol van; de itt van a polgármester!

Ekkor jött be a választási terembe Wolf százados, ugyanakkor Simonffy Imre polgármester Csóka titkárral.

(A polgármester rendelkezik.)

Wolf százados, a kirendelt katonai erők parancsnoka, a terembe lépve, a volt választási elnökhöz fordult:

— Utasítást kérek!

Dr. Tüdös János:

— Én nem adhatok már!

Wolf százados:

— Akkor nekünk már csak az a teendők itt, hogy az elnök urnak és a választás többi embereinek a biztonságáról gondoskodjunk és hazakerjünk.

Dr. Tüdös János erre azt felelte:

— Nekem nincs szükségem a kíséretre, de itt van a város első tiszt-

viselője, a polgármester, a kit a további rendelkezés joga illet.

Simonffy polgármester helyeselte ezt a szót és így szólt:

— Ugy van! Intézkedem. Szentpétery menjen! Intézkedjék.

Ezt már meg mi mondjuk, hogy miként intézkedett a polgármester és titkos kompánistája a főispán, a kivel ezután együtt tárgyalt és rendelkezett, bizonyítják az ostrom állapot alá helyezett város későbbi országos botrányai.

Maga Tüdös János megjegyzi, hogy ő háromnegyed hét óra után a kocsin nyugodtan hajtatott haza. Nem inzultáltak még szóval sem.

Érdekes megemlíteni még Dr. Tüdösnek azt a kijelentését is, hogy őt már három négy nappal a választások előtt molesztálták, hogy az utcán a választás kezdetétől katonaság kirendelésével tartassa fel a rendet. Ezt megtagadta. Nagyobb számú rendőrlégénység kirendelését kérte és csak azon esetre ígerte a katonaság kirendelését, ha arról győződik meg, hogy tényleg arra szükség van.

(Tanulság.)

A mi véleményünk különben az, hogy a bajoknak gerjesztője főképpen az is volt, hogy olyan közigazgatási tisztviselő nem volt jelen, aki a fő fő intézkedést, a katonasággal való érintkezést magára vállalta volna. Hallomásunk szerint így történhetett meg aztán, hogy a kirendelt tiszt az sem tudta, mihez fogjanak, kihez forduljanak utasításért, a midőn már a választás bevolt fejezve. Se rendőrfőkapitány, se annak helyettese nem volt látható sehol. A későbbi fektelenségről és a választással összefüggő eseményekről az alábbiakban számolunk be:

(Ostromállapot a főtéren.)

Az első roham után kevéssel borzalmas jellegű oltott a tüntetés s az a vegsőkig elfajult.

A tüntető tömeg újra előre nyomult s egy pár ködarab ismét elrepült. Erre a huszarságot ismételten rohamra vezényelték.

Izgalmas jelenet volt ez. A nép menekült. A kereskedések rollóit sorra le huzták, jajgatás kiabálás hangzott s ebben a pillanatban egy harmadrész tégladarab repült Hoffnágel Andras huszár fejéhez s a szerencsétlen katona a másik pillanatban már lebukott a lóról a földre.

Kocsira tették és a kórházba vitték, a hol éjjel egy óraker még orvosok álltak körül s vizsgálták fejét, üterét.

Ezután már rettenetes képet oltott a főtér. A népet leszorították a mellékutczákra, szuronyos katonák nyolczszor-tizszer rohamban futották végig a főteret s mégis csodalatosképen mindég előrenyomult a tömeg.

Ha elhaladtak a huszárok, előtörték csoportosan s akkor kezdődött meg a legkiméletlenebb rombolás. — Kövek repültek szerteszét, darabokra tört kövökkel zúzták össze az ablakokat. Irgalmatlan zaj támadt. A tömeg tört, rombolt. Üzletek drága kira-

katait, a főtér házainak ablakait, a városház kávéházak ablakait egymásután verték be. Olyan rettenetes rombolás volt ez, hogy késő éjszaka nem a járdán, hanem óriási tömeg üvegdarabon jártak az emberek.

Visongás, sivitás közben a városháza előtt valaki egy revolverből háromszor lött. — A gázlámpákat összetörték, a lángokat eloltották, és sötétségben volt az egész főtér.

Félelmes volt a szelidebb lelkeknek ez a jelenet. A katonák vezényszava, kardok csattogása, ablakok zúzása tette borzalmassá ezt a jelenetet. Pergett a dob, hangzott a kürt szó és tört a főtéren minden a mi csak törhetett.

Mások a mellékutczákra vonultak le s ott folytatták a rombolást. Békés polgárok vagyonát rongálták s olyan fekevesztett módon, hogy ez már nem is elfajult tüntetés, de valóságos harc volt.

Éjjel tíz-tizenegy óra tájban már tömegesen lehetett látni bekötött fejű véres embereket s ugyanilyen katonákat. A főposta környékén az aszfalton vértócsák állottak és az egész tér egy rettenetes rombolás szomorú képét mutatta.

Igy volt ez éjjel 11 óráig, amikor megtiltották újra a főteret és mellékutczákat s rakásra fogták el a tüntetőket. Szuronyos katonák és rendőrök egyszerre husz, harmincz tüntetőt vittek a rendőri központra, ahol egész éjjel folyt a kihallgatásuk.

(A helyőrség kirendelése.)

A zavargások nem szüntek még az esteli órákban. Kinek intézkedésére, nem tudni, de később kirendelték még egy század 39 es bakát, egy század lovasságot s a 3. honvédegyalozezredet; a honvédek a Bika előtt foglaltak helyet, őrizték a Dobieczki-párti bankettezőket.

(A rendőrkapitány részrehajló.)

Délelőtt 10 óraker a megyeháza előtt a tömeg folyton növekedett. A szolgálatra kirendelt rendőrkapitány a melléje adott 7 rendőrrel sehogysam tudta a rendet fentartani, s nem tudta megakadályozni, hogy a tömeg ne éljenezzen s ne abczugoljon.

Epen néhány Dobieczki választót abczugoltak meg, midőn a megyeháza kapujában megjelent a főispán. — Egyik főhörtese Dobieczkynak, egy mérnök meglátta a főispánt, odament hozzá s így szólt:

— Méltóságos uram, folyton inzultálnak s a rendőrkapitány részrehajló, ő maga is inzultálja a mi választóinkat!

A főispán erre előhívatta Szentpétery rendőrkapitányt, aki mik r megtudta, hogy miről van szó, határozottan visszautasította, hogy ő részrehajló lenne, s kijelentette, hogy ő 7 emberrel nem képes a rendet fentartani.

— Kérjen megerősítést! — válaszolt a főispán.

— De nincs, nem adnak — volt a kapitány válasza. Ezzel véget ért ez az incidens.

(A katonaság viselkedése.)

Nem térhetünk ki előle, hogy szóvá ne tegyük a katonaság viselkedését a tegnapelőtti zavargásoknál. Hogy a katonaságnak olyan sajnálatos szerepe volt, annak ok nem okai, mert hiszen ők felsőbb parancsra cselekedtek, ők csak vegrehajtó eszközei voltak a hatalomnak. A város közönsége s

mindenki elismeréssel viseltetik Wolf kapitány és Stahremberg gróf huszárkapitány iránt; mert nem használták a fegyvereiket, habár tehetők volna. A gyalogságból s a lovasságból többen súlyos sérüléseket szenvedtek a ködöbálásoktól s noha többen voltak, kik biztatták Wolf kapitányt, lövessen a tömeg közé, mert az őket ért sérülések és inzultusok után ehhez most már joga van, Wolfezt nem akarta megtenni s nem is cselekedte meg. Nem vesztette el lélekjelenetét, hideg vérét s az ő méltányos s elismerésre méltó humánus magatartásának köszönhető, hogy halottak nem borították a fűteztát.

(A sebesültek.)

Még most sem lehet tudni a polgármekerek közül, kik, hányan sebesültek meg. Sok esetről tudnak ugyan, de legnagyobb része nem jelentkezik. Egy Nagy Sándor nevű embert úgy ütött fölé egy huszár, hogy agyrázkódást és ko, onyatórést szenvedett. Egy másik embernek a lábát szurták át. Nagyon sokan vannak, kik sérüléseket szenvedtek.

A katonaság közül is számosan sérültek meg és soknak sérülése igen súlyos. Zuber dr. főorvos egy kö homlokán sértette meg súlyosan. egy huszár lábát törte, egy másikat úgy dobta meg, hogy a kórházba szállították. A bakák közül kövekkel soknak bevették a fejét Neidert hadnagy is megsérült, valamint kövekkel dobálták meg Wolf és Stamronberg kapitányokat is.

(A helyi vasut gondatlansága.)

Legsajnálattalraméltóbb az a szerencsétlenség, mely csütörtökön este fél hét órákor a főposta előtt történt. Egy viruló, fiatal 19 éves leányt tett szerencsétlenné és örökre nyomorekká a helyi vasut. Ezért a szerencsétlenségért egyedül csakis a helyi vasut okolható. Vétkes mulasztást, a legnagyobb gondatlanságot követte el; mert már délután nem szüntette be a forgalmat, veszélyeztetve az emberek életbiztonságát. Fele lősséggel tartozik a helyi vasut egy fiatal leány életéért mert csakis az ő mulasztása következtében történt a baleset s a felelősség egyedül a helyi vasutat terheli.

Pattermann Teréznek hívják a szerencsétlen leányt. Délután jött be Szoboszló-ról, a testvérét hozta a kórházba. A vasut-hoz akart menni, de nem tudott áthaladni a tömegen s a főposta előtt a helyivasut alá került.

Kenézy Gyula dr. részesítette az eszméletét vesztett leányt első segélyben. Koszira ültette, kivitte a kórházba, hol a lábát térden felül azonnal levágták.

Különböen még oly súlyos belső sérüléseket is szenvedett, hogy állapota válságos.

(Rendelet az ifjuságnak.)

Dr. Öreg János akadémiai rektor még a tegnapi nap folyamán óriás betűkkel írott hirdetést függesztett ki, melynek szövege ez:

Óva intem és kérem akadémiai polgárságunkat, hogy az utcai tüntetésektől, mindennemű zavargásokból (ablakveréstől) annyival is inkább tartózkodjék, mert a legcsekélyebb kibágás a legszigorubb büntetést vonja maga után.

A hirdetés ma már lekerült.

(A jogakadémia ifjuságának nyilatkozata.)

Nyilatkozat.

Vonatkozással a tegnap esti zavargásokra, tüntetésekre és ablakbeverésekre, minthogy tudomásomra jutott, hogy mindezeket, mint vádakhoz hoztak fel a városban a kollegiumi ifjuság ellen: ezennel kijelentem, hogy azokban a vezetésem alatt álló jogakadémiai ifjuság, mint testület részt nem vett, egyáltalában az összes tüntetésekre vonatkozólag előzetesen semmiféle gyűlést nem tartott, ennek a dolognak értelmi szerzője nem volt és ha egyesek a választási mozgalmakban, tüntetésekből részt vettek és azokban szerepeltek: az nem a jogakadémiai polgárságnak, mint testületnek határozatából történt és mindezekért sem a jogakadémia polgársága, sem ennak nevében én, mint elnök a felelősséget el nem vállaljuk és minden reánk vonatkozó vádat visszautasítunk.

Debreczen, 1901. október 18.

Ifj. Rác Lajos,

a Jogh. segítő Egyesület elnöke.

Különböen Rác Lajos az ifjuság elnöke a tüntetésekből kifolyólag lemondott állásáról.

(Szabadelvű párti férfiak nyilatkozata.)

Tegnap alkalmunk volt a szabadelvűpárt két előkelő, tekintélyes tagjával beszélgetni. Az egyik, ki Bakonyi képviselővel jrt a tömeg között, hogy távozásra bírják őket, kijelentette, hogy ő személyesen győződött meg arról, hogy szavazó egy sem volt a tüntetők között. Leginkább az ipariskolából hazatért tanoncok s foglalkozás nélküli egyének s csavargók vettek részt. **A függetlenségi-párt — véleménye szerint — nem okozható a zavargásokért.**

A rendőrség tehetetlensége oka a bajnak. Másik oka pedig az, ki azt a parancsot adta a katonáknak, hogy minden feihívás nélkül — támadjanak a tömeg közé. A szabadelvű-párt másik nem kevésbé tekintélyes tagja kijelentette, hogy a debreczeni rendőrség megmutatta, hogy nem képes semmire. Tehetetlenségéről állították ki a bizonyítványt s ha a zavargások ismétlődnek, ő a maga részéről oda fog hatni, miután a rendőrség nem képes semmit tenni, hogy a **minisztertől csendőrséget kérjenek a közbiztonság fenntartására.**

(Péntek este.)

A városban mindenfelé rebesgették, hogy a tüntetések tegnapeste megismétlődnek. Előre megtették az intézkedéseket, hogy ez meg ne történhessék.

A kollegium kapuit már a kora esteli órákban bezárták, úgy hogy a diákság nem jöhetett ki. Egy század Vilmos huszár báró Berg kapitány vezetésével a városháza udvarán foglalt helyet, a megyeházán pedig egy század 39 es baka foglalt helyet.

8 óra után óriási néptömeg hullámozott a főtéren, de lassankint, anélkül, hogy katonai erő igénybevételére lett volna szükség, eloszlottak.

A rendőrség hat suhancot, kik a gázlámpákat dobálták, letartóztatott.

Tíz órákor a szigorú felügyelet daczára a polgármester házának ablakait gummipuskával belövöldözték.

A katonai kirendeltség vezényletét maga Leonhardy báró ezredes teljesítette. Este 11 órákor mindenfelé csend uralkodott s a katonaság is haza vonult.

(Párt élet.)

A Dobieczy Sándor ur csütörtök esti győzelmi vacsoráján egyebek közt az is megtörtént, hogy Tordai Gábor bátyánk pohárköszöntőjét ezzel kezdte:

„Kajtár macskán, eleven emberen és kártékony kutyán sok minden megesik” — ebből kifolyólag felhívta a szabadelvű pártot, hogy a még létjogosultságot akar magának tulajdonítani, távolítsa el a párt elnököt és ugynevezett fölítkárt, akik különben is már néhányszor megszöktek a párból, t. i. amikor, hogy kívánta az érdekük és mindannyiszor szépen visszaültek a pártvezető székbe anélkül, hogy valaki őket oda vissza hívta, vagy megválasztotta volna.

A mi igaz is.

Ezen igaz mondásért másnap reggel kérdőre vonták Gábor bátyánkat, de kimentette magát, azt mondta, hogy be volt rugva s nem emlékszik rá, hogy mit mondott — de ha úgy mondta, akkor jól mondta s ma is csak azt mondaná.

Ezzel a megbízott segédek t. i. párbaj segédek eltávoztak azzal, hogy így már teljes elégtételt kaptak.

Magán uton tudjuk, hogy Gábor bátyánknak az nem tetszett, hogy Endre a táblai elnök urak mellé ült — s azokhoz akarta magát hasonlítani.

(A főispán gyanusít.)

Mint halljuk: szóba került az is, hogy ne az erkélyről hirdessék ki a választási eredményt; annyival inkább, mert a kisebbség képviselője megelégedett volna azzal, ha a teremben hirdetik ki az eredményt. Erre mondta aztán a főispán az egyik ellenzéki bizalmi férfinak:

— Ugye-e szégyenlik az eredményt?

A mire természetesen az volt a válasz, hogy nem; mert hisz az első és második kerületbeli diadalok után, a harmadik kerületre úgy sem számított az ellenzék.

Tovább kedélyeskedett a főispán:

— Felingerelték a tömeget!

Ez a gyanusítás természetesen szinte visszalett utasítva; sőt tisztelettel megkérdetett a főispán:

— Tud-e méltóságod olyan esetet, midőn a függetlenségi párt vezetősége vagy intézősége izgatott volna?

— Nem! hangzott a főispán rövid válasza, a melyet jó lesz a rut gyanusítás meggondolatlan terjesztőinek is tudomásul venni, a kik között ott ékeskedik Simonffy Imre Lipót-rendkereszt hiányos királyi tanácsos polgármester is, aki, mint a Pesti Naplóból átvettük, a debreczeni pótválasztásról a következő és részben a függetlenségi pártot mélyen, méltatlanul gyanusító táviratot küldött a belügyminiszterhez:

A tegnapi pótválasztás törvényesen ment végbe. Az **ellenzék kortesei** és más vöröstollasok a választás folyamata alatt igyekeztek a szavazásban akadályozni Dobieczy hivat. A választási elnök délután a mindinkább szaporodó zajongók rendbentartására és hogy a szavazás rendben folyhassék le, a záróra kitűzésekor 4 gyalog és 1 huszárszázadot rendelt ki. Mikor a választási elnök este 6 órákor Dobieczy megválasztását kihirdette, a nagyon megszaporodott csöcselék éktelen ordításba tört ki, meggátolta a közlekedést, követ kezdte hajigálni a katonaságot és bántalmazni a rendőrséget. Ennek folytán

a katonai karhatalmat tetemesen megszorították s az a városi lovasrendőrséggel a esőseléket szélkergette és éjfél tájban a rendet helyreállította. A felbujtott esőselékek a városháza és számtalan magánház ablakait beverte, sok gázlámpát betört, a katonák és a rendőrök közül az éj oltalma alatt többeket megsebesített, de sem a katonaság, sem a rendőrség közül senki életveszélyes sérülést nem szenvedett. Több egyén hatóságilag elfogatott és most vizsgálat alatt áll. A netalán ma éjjel előfordulható kihágások meggátolására az intézkedés megtéetett.

Erre a táviratra, mintegy válaszként közöljük a függetlenségi-párt alábbi nyilatkozatát.

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt nyilatkozata az utczai zavargásokról.

A felháborító gyanúsításokkal szemben pártunk nevében ezennel kijelentjük, hogy az okt. 17-iki esti tüntetésben sem pártunk intézőségének, sem tagjainak semmi része nem volt.

Debreczen, 1901. okt. 19.

Benedek János,
jegyző.

Kovács József,
elnök.

(A kollegiumi ifjuság nyilatkozata)

Szívesen és igaz lelki örömmel közöljük a meggyanusított kollegiumi ifjuságnak ezen méltóságteljes hazafias szép sorait is.

A képviselőválasztások alkalmából történt tüntetésekre nézve egyes híresztelésekkel és a D. F. U. utóbbi számaiban a debreczeni kollegiumi ifjuság ellen intézett támadásokkal szemben a kollegiumi ifjuság nevében kötelességemnek tartom kijelenteni a következőket:

Rágalom az, hogy a kollegiumi ifjuságnak a tegnapi esti botrányos utczai tüntetéseiben része lett volna; rágalom az, hogy a néplöveget lázította és bujtogatta volna; rágalom az, amit a D. F. U. 19-iki számában ír, hogy „a kollegium előtt összeverődött nagyszámu diakság ellen a huszárság rohamot intézett”; hogy a választás estéjén a kollegium előtt a kisonvatot a kollegiumi ifjuság támadta volna meg és verte volna be ablakait. Rágalom minden olyan híresztelés, mely a debreczeni ös kollegium hazafias, lelkes magyar ifjuságát a legkisebb váddal és olttal akarja illetni.

Igaz ugyan, hogy az ifjuság olyan országos nagy emberek, általános elismert politikai tekintélyek mellett, mint Kossuth Ferencz és Barabás Béla, saját szíve, lelke őszinte megnyilatkozásából tüntetett, de ezt e híres magyar városban, mely a szabad gondolkodásnak, a hazafiaságnak mindig védőbástyája volt: senkisé nem róhatja fel bünyül az ifjuságnak. Aki pedig felrója és félremagyarázza, mint tették a városban többek, de különösen a D. F. U. azokra az ifjuság szót sem veszteget. Minden józan gondolkodásu ember belátja e vádak alaptalanságát s csak rosszakarat lehet az, mely a mások könyelműségéért, mulasztásáért

most mikor a baj megtörtént az ifjuságot akarja felelőssé tenni.

Amit az ifjuság tett: az mindenben méltó volt önmagához!

Kelt Debreczen, 1901. okt. 10.

A kollegiumi ifjuság nevében

Papp Lajos,

főiskolai sénior.

(Egy érdekes nyilatkozat.)

Tekintetes szerkesztőség!

Tegnap, f. hó 17-én este 7 órakor az ipariskolában tanítottam a kollegium helyiségében, midőn a tömeg a darabos utczán tördelte az ablakokat. — Tanítványaim közül többen felismerték Rácz Sámuel Dobieczky párti kovács mester két inasa, amint buzgókodtak az ablak beveréseibe. Tehát nemcsak a Varga, de a Dobieczky párt esemetei is buzgókodtak a rombolásban.

tisztelettel

Horkay Lajos

Vettük a következő nyilatkozatot:

Felhívás az „U. D. F. U.”-hoz.

Az „Uj Debreczeni Friss Ujság” mai számában ezeket írja:

„Egyidejűleg Csánki Viktor tanfelügyelő ur figyelmét is föl hívjuk egynémely elemi iskolai tanító politikai üzelméire, a kik a választás napján 8—10 éves gyerekeket biztattak az orditozásra. Sajnos, nem sikerült ezeknek a nevét megtudnunk, de tény, hogy egyik-másik elemi isk. tanító Varga féle zászló alatt vonultatta fel tanítványait, hogy a szabadelvű párt jelöltje ellen orditozzanak s gyönyörködött a nebulók tüntetésében.” Alulírottak, mint III-ik választókerületben működő tanítók és választópolgárok míg egyfelől kijelentjük, hogy nagyf. Kiss Albert iskolaszéki elnök ur intézkedése következtében a választás napján föl sem hívtuk iskolába növendékeinket, így sem zászló alatt, sem a nélkül nem „vonultattuk föl” tanítványainkat, sem pedig „a választás napján 8 10 éves gyerekeket nem biztattunk az orditozásra.” — másfelől ezennel nyilvánosan felszólítjuk az „Uj Debreczeni Friss Ujság” szerkesztőségét, hogy **haladéknélkül** nevezze meg azt a tanítót, a k i r ö l a f e n t i k ö z l e m é n y e s z ó l. Ha ezt nem akarná, vagy nem tudná megtenni, a közlemény íróját **hítvány rágalmazónak** nevezzük, ki nem volt érdemes arra, hogy hajdani tanítója beleoltsa a betűvetés mesterségét.

Debreczen, 1901. október 19.

Kerékgyártó József,
Bareza Barna,
Háló Sándor,

Herczeg János,
Horkay Lajos,
Ökrös István,

Szerkesztői üzenet.

Az olvasókhoz, lapunk több érdeemes munkatársaihoz intézzük ezen sorainkat. A választási rendkívüli ese-

mények miatt lapunkból az egyéb közlemények kiszorultak. Még számos a választásra vonatkozó adat vár feldolgozásra, több beküldött és megírott cikkelyünket kikellett hagyni. Hétfőn közölhetjük a vármegyei bizottsági tag választásoknak az eredményét is, melyre több helyről tudósítások érkeztek, a melyek a megyei bizottsági tagválasztásoknál is a Kossuth-párt diadalát jelentik. Egyidejűleg felkérjük levelezőinket, hogy a kik még az idevonatkozó értesítéseiket be nem küldték, fordulós postával sziveskedjenek beküldeni.

NAPI HIREK.

Istenítiszteletek.

Holnap vasárnap az ev. ref. templomban a következő lelkészek végzik az istenítiszteletet: Nagytemplomban: K. Tóth Kálmán lelkész, Kistemplomban: Dicsőfi József lelkész, Ujtemplomban: Mitrovics Gyula lelkész, Ispótytemplomban: Szabó Bertalan s. lelkész, Szegényházban: Hajdu Zsigmond püspöki titkár.

Az ágost. hitv. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istenítiszteletet.

Ügyvédek mozgalma.

A debreczeni ügyvédi kamara tisztújító közgyűlését 1901. december 1-ére hívta össze a kamara elnöke Márk Endre ur, mielőtt azonban ezt tette volna, a kamara titkára s több az elnök ur kegyeit kereső „kartárs” feljárta a kamara vidéki tagjait s előre beszédte szavazataikat, melyek természetesen az eddigi választmányt újra beültetnék régi helyére, melyre pedig méltatlannak bizonyult. A debreczeni ügyvédek akkor kapták meg meghívóikat, mikor a vidéki szavazatok már bekaszázták a választmány vigéceit. Legközelebb neveiket is közöljük e Márk-virágoknak. Megszégyenítő az a eljárás az ügyvédi karra nézve, melyet ily módon akar orránál fogva vezetni a méltatlanul élére kapaszzkodott intézőség. S mivel általános a vélemény, hogy ezt a kamarát „in capite et in membris” fel kell frissíteni, élénk mozgalom indult meg abban az irányban, hogy a tekintélyes debreczeni ügyvédikamara élén oly elnökség és választmány legyen, mely arra méltó s melyet magoknak a kamara tagjainak elhatározása s legjobb lelkiismeret szerinti meggyőződése állit a kamara élére, nem — pedig az ugorkafára felkapaszzkodott ügyeskedés. Szóval a kamarában pezsgő élet várható a közeli hetekben s a helyes irányu mozgalom remélhetőleg le fogja szorítani helyeikről az ő n j e l ö l t urakat.

Beküldetett.

(Cs. és kir. udv. szállító.) A Kinkelman és Társa Rheimsban lakó pezsgőgyáros céget **Piper Heidsieck** név alatt ismeretes pezsgőjéért a cs. és kir. udv. szállító czímmel tüntették ki.

Főbizományos: **L. Stein Robitsek Wien, III. Dianagasse 6.**

CSARNOK.

Nagy Napoleon császár katonája.

(Eckmann-Chatriantól.)

Fordította: Ifjabb Móríc Pál. 58.

Figyelmeztetés nélkül is eléggé ügyelünk magunkra. Mindegyikünk kikereste a biztos törzsű öreg fát és miután e leshelyről nyugodtan kikémléltünk mindent, ekkor mozdultunk tovább. Mégis micsoda esendőségeknek teszi ki a békés ember az életét. És hogy szót ne szaporítsak, valami tíz percz hosszat marsoltunk már és még idáig semmi gyanus körülményt nem észleltünk. Már elbízottuk magunkat és bátrabban nyomultunk előre, midőn lövés dördült. Előbb egy lövés, aztán kettő, három, hat lövés. Aztán általános puskaropogás az egész vonalon. Ahogy baira tekintek, látom, egyik pajtásom neki bukik a fának. Ez észre téritett . . . Sebtiiben körül néztem. Mit láték? Valami ötven-hatvan lépésnyire eshetett tőlem. Egy öreg, alacsony csákós, lekapsolt vihar-szíjas, vörös bajuszos porosz katona ugyancsak czélba vett. A szemét összehunyorítva célozott reám. Széleseben hasra vágódjam. Idejekoráu. Mert recsesent a kakas, és roppant a fegyver. A fejem fölött hangzott valami különös roppanás. A gazbetyár keresztüllötte a csákómat. És mivel hogy a fésűmet, zsebkendőmet, kefeimet meg egymást a csákómban tartogattam, a golyó összezuzott mindent. A hátamon végig borzongott a hideg.

— No még te elég olesón menekültél, szól Pintó mellettem elfutamodván. És mivel ilyen helyen nem akartam egyedül maradni, ahogy tőlem telt, utána nyomultam én is.

Bretonvillehadnagy a kardját villogtatva kiáltotta:

-- Előre! Előre!

Amarrébb a jobbsó oldalon még egyre ropogott a fegyver. Hanem most egy tisztás szélére értünk. Ői hat kivágott tölgyfa hevert egy kis mocsár mellett. A mocsárba magasra burjánzott a gaz, a nád. Itt már mi kifogytunk a fafedezékből. Mindannak

daczára néhány szeleburdi előre rohant, bárha mindjárt kiáltotta sergeant Pintó:

— Állj! Itt vigyázzon mindenki. A poroszok itt bizonyosan cselet vetettek.

Alighogy kiejtette e szót, már is ropogott a fegyver. Mintegy tizenöt golyó tördelte előttünk a vékony szélről eső cserjéket. És reá a leshelyből a poroszok is felugráltak, befutottak a sűrűbe.

— Már ezek is elszaladnak! Előre! kiáltá Pintó.

Én azonban óvatosabban ügyeltem, mióta a csákómat keresztül furta a golyó. Most is hát a cserjék közül kitekinték. Pintó már kiakart a tisztásra ugrani, de visszarántottam a karjánál fogva. És odamutaték a másik oldalra, a sűrű csalt aljából egy puskacsó vége csillant ki. Mintegy száz lépésnyire tőlünk, a mocsár másik oldalán.

És mivel a czimborák mellém értek, most már ők is látták a lost. Csak ennyit sugott Pintó őrmester:

— Te Bertha maradj itt . . . Osztán ügyölj rám. Majd mi megkerüljük.

Szét vált jobbra-balra a csapat. Én mint a vadász, készen tartván a fegyvert, úgy lesekedtem a fa mögül. És mivel a zaj elhallatszott, két vagy három percz mulva felbujt a leshelyről a porosz. Igen fiatal, szőszke bajuszu, magas siheder volt. Kétségtelen, hogy biztosan lelőhettem volna. Hanem oly mélyen hatott reám, hogy most én egy védtelen embert legyilkoljak. Össze-rezzenem. Most ő is észrevett engem. Kétségbeesetten oldalt ugrott. Elsütöttem a fegyvert. De egész megkönnyebbülve sóhajtottam fel, midőn láttam, hogy az én emberem úgy szalad, mint a szarvas a sűrű felé. Hanem e perczban jobbról-balról dördült a fegyver. Őt vagy hat lövés is ropogott. Pinto őrmester, Czebede, Klipfel, meg a többiek rohantak elő. Valami százléppessel odább megtaláltuk a fiatal poroszt. A földön feküdt. A szájából bugyogott a vér. Rémülve tekintett reánk. És hogy a szurony szurásokat elhárítsa, felemelte a kardját. Pinto őrmester reá szólt:

— Ne félj szegény ördög! Nem bánunk. Megkaptad már a magadét.

És nem került senki, aki a szuronyt beleszurta volna. Mindössze Klipfel emelte fel a földről a szép pipáját, mert a pipa a porosz táskájából kiesett. Így szólt Klipfel:

— Rég vágyakoztam már ilyen pipára, no most megadta az ur Isten!

De azonnal reáförmedt az öreg Pinto:

— Gyalogos Klipfel teszed le azt a pipát! A francia katona csak a becsületért harczol, a kozák szokta a sebesült ellenséget hirabolni!

Folyt köv.

Nyilttér.

Ne mulassza el senki őszi és téli divatcikkek

beszerzése végett fölkeresni

a Párisi Divatáruházat,

Debreczen, a m. k. főposta mellett.

a hol nőifelőltökben, leány kabátokban, gyermek köpenyekben, diszitett női kalapokban, selyem blousok, szörme különlegességekben, meglepő dus vászlasztéku

ujdonságok

kaphatók.

Bámulatos olcsó szabott árak.

Serravallo
KINA-BORA VASSAL.

orvosi kitünőségek által mint dr. Braunn tanár, udv. tanácsos, dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag dr. Kraft-Ebin tanár, udv. tan., dr. Monti tanár, lovag dr. Moselig-Moorhg tanár, dr. Nuesser tanár udv. tan., dr. Schauta tanár, dr. Wofeinlechner tanár által gyakran használtatik és legjobban ajánltatik.

Gyöngék és lábbadozóknak.

Kitüntetések: XI. orvosi congressus Róma 1894. IV. Gyógyszerész és vegyészeti congressus Nápoly 1894. Kiállítás Venedig 1894. Kiel 1894. Amsterdam 1894. Berlin 1895. Páris 1895. Quebec 1896. Turin 1898. Quebec 1897. Canea 1900. Nápoly 1900. Páris 1900.

Több mint 1000 orvosi elismervény.

Ezen kitünő, újra élesztő szer kiváló ize miatt különösen gyermekek és asszonyoknál szívesen vétetik. Uvegekben 1/2 liter á K 2.40, 1 liter á K 4.40 árusítatik minden gyógyszerertárban.

Serravallo gyógyszerertár Triesztben.

Borivóknak, kik a bort savanyuvízszel szed-
retik vegyíteni, mindenképp eütt a

MATTONI-FELD
GIESSHÜBLER
legnagyobb érvényes
SÁVANYU-KÜV

ajántható. E víz közömbösíti a bor savát és az italnak
felette kellemetes, ingerlő mellékizt ad, annélkül, hogy
azt feketére festené.

Sok pénzt

1000 koronáig havonta
kereshetnek (esetleg mellékkereset-
ként) szolid, becsületes uton bármily
társadalmi állásu emberek
Bővebb értesítést ad „Reell
149” sz. alatt a hirdetési iroda E.
Kristoffik Insbuck Postfach 36.

Dr. Popper Mór ügyvédi irodáját

a mai naptól kezdve

Piacz utca 69. szám

a debreczeni kereskedelmi és ipar-
kamara székházába, földszint helyezte át.

KICSINKÓ ANTAL-féle

kitűnő tokaji asszu és szomorodni borok
egyedüli főraktára:

Kontsek Gézánál

Debreczen, Kossuth u.

Szomorodni borok:

1899 évi 1 lit. üvegben	ft	—70
1896 " 1/2	"	—65
1892 " 1/2	"	—90
1899 " 1/2	"	1.20

Asszu borok:

1889. é. 3 puttonos 1/2 lit. üvegben frt 1.60

1889. é. 4 puttonos 1/2 lit. üvegben frt 2.20.

Hordó vételnél jelentékenyen olcsóbb.

Dr. Rothschnek V. Emil
gyógyszertára az „Arany
egyszarvuhoz” Debreczenben

Jencs-féle Narancsvirág-Crème.

Teljesen ártalmatlan és biztos szer sepekre, pattanások, májfoltok, bőrtarka (Mitesser) és más bőrfoltok ellen. Megóvja a bőrt a megrepedéstől; megszünteti az arc és kéz vörösségét. Rendesen használva, a ránczos arczbőrt simává, lidévé teszi.

Zsíros anyagot nem tartalmazva, nem idezi elő az arczbőr fényességét. **Ára 1 korona.**
A hozzávaló Narancsvirág Poudre doboza **1 korona.** Kapható:

Jencs Vilmos
„Szt. János” gyógyszerüzében
Budapest, II., Széna-tér.
Főraktár: Dr. EGGER „Nádor” gyógyszerüzében
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Rendkívüli szerencse BIHARI EDE

főuradájában, ahol eddig több mint

ÖT MILLIÓ

koronát fizettek ki, közötté

600,000 kor. a 69686. számra
600,000 kor. a 28718. számra

Nem kell gazdagnak lenni, hogy de általa meggazdagodhatunk!
egy sorsjegyet vásároljunk.

SZERENCSE-NAPTÁR.

Január	Február	Márczius	Április	Május	Junius	Julius	Auguszt.	Szeptemb.	Október	Novemb.	Decemb.
1 87250	17 49897	1 29711	1 73744	1 57927	1 53445	1 23730	1 57088	1 23617	1 18420	1 06090	1 29651
2 60082	2 78082	2 25817	2 82420	2 34226	2 95635	2 73512	2 45706	2 14211	2 82370	2 29685	2 45783
3 23612	3 60527	3 25774	3 25774	3 31332	3 31332	3 23547	3 06606	3 45703	3 96658	3 69511	3 23780
4 23701	4 73723	4 45740	4 57869	4 87207	4 29494	4 57884	4 61454	4 06588	4 43311	4 43226	4 18450
5 53434	5 29655	5 43629	5 98448	5 18427	5 14110	5 01478	5 31308	5 96609	5 73741	5 59418	5 78056
6 69537	6 57810	6 23767	6 69647	6 03393	6 73724	6 03013	6 95625	6 31320	6 18138	6 70629	6 70629
7 57868	7 7057	7 28659	7 53424	7 45710	7 31336	7 82332	7 15035	7 45769	7 31230	7 06629	7 66659
8 23663	8 23728	8 43444	8 57964	8 23731	8 78051	8 95670	8 28606	8 43207	8 57937	8 57890	8 95635
9 23522	9 23726	9 23528	9 23523	9 73908	9 62701	9 23797	9 73709	9 14241	9 73540	9 73540	9 73540
10 06655	10 18411	10 06623	10 34207	10 34207	10 53400	10 57928	10 28695	10 78022	10 78022	10 28695	10 66655
11 06655	11 82414	11 45702	11 57850	11 60606	11 28742	11 34222	11 82363	11 82316	11 82316	11 45745	11 28742
12 06655	12 78082	12 45723	12 34236	12 06606	12 57808	12 14230	12 43408	12 73907	12 18441	12 43245	12 28610
13 78082	13 18256	13 23736	13 80546	13 08443	13 28717	13 78087	13 95671	13 73507	13 25832	13 69667	13 45733
14 45762	14 69640	14 57951	14 43227	14 29665	14 29665	14 15302	14 25809	14 82303	14 14171	14 06690	14 78089
15 23803	15 95650	15 28733	15 82440	15 45748	15 45748	15 45748	15 14135	15 23660	15 06535	15 28621	15 14231
16 57810	16 14123	16 06641	16 73546	16 57900	16 34235	16 14170	16 06605	16 01484	16 14153	16 73648	16 60582
17 69609	17 57829	17 18496	17 82419	17 82419	17 23782	17 82407	17 82401	17 82401	17 45713	17 82485	17 18419
18 57979	18 57919	18 23504	18 57891	18 43235	18 73542	18 23628	18 14268	18 23559	18 78006	18 53444	18 23749
19 87225	19 18419	19 57817	19 45774	19 45722	19 23582	19 14114	19 06614	19 82484	19 57880	19 53466	19 15645
20 45729	20 45719	20 82496	20 23506	20 31318	20 78078	20 78078	20 23611	20 57914	20 57914	20 08498	20 34142
21 57900	21 14219	21 06582	21 06582	21 45736	21 45736	21 78070	21 69570	21 73747	21 73711	21 95646	21 28724
22 14263	22 73647	22 02749	22 43123	22 28623	22 28623	22 06550	22 28706	22 14233	22 05307	22 57859	22 05642
23 98432	23 69524	23 06005	23 43227	23 43227	23 57976	23 14219	23 82338	23 23715	23 69574	23 57954	23 80503
24 69539	24 61478	24 14104	24 78014	24 31310	24 31310	24 78090	24 14121	24 23652	24 14215	24 23600	24 73740
25 62744	25 98408	25 43210	25 43212	25 23674	25 06610	25 06610	25 23578	25 06555	25 06555	25 78075	25 43412
26 23702	26 69515	26 57822	26 31310	26 82442	26 06610	26 78090	26 95615	26 34224	26 82442	26 86600	26 06679
27 73602	27 69516	27 57820	27 73615	27 43413	27 06610	27 06610	27 06610	27 06610	27 06610	27 06610	27 06610
28 95680	28 80621	28 18408	28 34206	28 57880	28 69558	28 69558	28 23222	28 82469	28 78032	28 23556	28 98499
29 74068	29 23602	29 23602	29 69515	29 45749	29 14193	29 69626	29 45720	29 45735	29 28675	29 23641	29 73628
30 73602	30 73602	30 73602	30 73602	30 98417	30 98417	30 28641	30 18421	30 28600	30 18440	30 53435	30 82329
31 65757	31 23702	31 23702	31 34244	31 34244	31 43440	31 25829	31 73545	31 23517	31 23517	31 31324	31 31324

Mikor van a születésnapom? Mindenki azt a számot vásárolja, amely véletlenül a neve- vagy születésnapjára fel van jegyezve. Ezen számokból nemcsak egész sorsjegy, de 1/2, 1/4, 1/8 is kapható. Csak azon legrosszabb esetben küldök hasonló számot, ha a kért szám már el volt adva.

Az I. osztályu sorsjegyek ára:

egy nyolcad (1/8) — 75 frt vagy 1.50 kor. egy negyed (1/4) 1.50 frt vagy 3.— kor.
egy fél (1/2) 3.— frt vagy 6.— kor. egy egész (1) 6.— frt vagy 12.— kor.

Eredeti sorsjegyeket utánvétellel vagy a betétösszeg előzetes beküldése ellenében küldök. Minden rendeléshez a hivatalos tervet ingyen mellékelem. A hivatalos nyermény jegyzéket huzás után azonnal küldöm. Sziveskedjék megrendelését azonnal, de legkésőbb

folyó évi október hó 20-ig

Bihari Ede

alólírt szerencsés főelárusítóhoz juttatni.

Budapest, Városház-u. 14.

Itt levágandó!

Megrendelő lap **T. Bihari Ede úrnak Budapest**

Sziveskedjék a m. kir. szab. osztálysorsjáték **I. osztályu** sz.
eredeti sorsjegyét a hivatalos tervszettel hozzám juttatni.

A betétösszeg kor. utánveendő. A nem kívántatszivekedjék törölni.
postautalványon küldöm.

Pontos cím {

Az osztrák-magyar monarchia minden helységébe, bármely

IRÁNYBAN

bérmentesen küld oly áru megrendeléseket, melyek a

10 koronát meghaladják

a hirneves, világhírű

női divat áruház

D. LESSNER

Bécs VI. Mariahilferstrasse 81-83. Bécs

Divat selyem szövetek 70 fillértől 17 koronáig

Divat gyapju szövetek 40 " 11 "

Divat mosó flanelleket 40 " 80 fillérig

Ruha báronyokat bármily árhoz.

Pompás szövet fajok és minőségek, különféle árakban és választékban **verseny nélkül.**

Minta megrendelésknél, az ár, valamint a kelme pontos meghatározása megkivántatik, hogy csakis a valóban szükségést küldhessem.

Diszárjegyzék vevőimnek ingyen és bérmentve.

Akar ön sok pénzt keresni ?

Havonként 1000 korona is kereshető könnyen, kockázat nélkül, becsületos uton. Irja meg címét G. 51. sz. a.

Andas Annoncen-Bureau des „Merkur“ Nürnberg Mendelstrasse 23.

Párisi világkiállításon 1900. „Grand Prix.“

A védjegy törvényesen védve

Világhírű orosz Karaván thea.

Popoff K és C

testvérek, cs. és kir. udvari szállítóktól

MOSKVA.

Legfin. fajok.

Legfin. fajok.

Iroda : Wien, VIII/2. Breitegasse 9.

Detailban, minden finomabb fűszer és csemege üzletben, eredet csomagolásban kapható.

ŐSZI
öltönyök
tisztítása

kifogástalanul

Hrabéczy Antal

kelmefestő és vegytisztító intézetében eszközöltetik.

DEBRECZEN

Széchenyi-utca 42-ik sz.

APRÓ HIRDETESEK.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Eladó háztelkek a Varga kertben és a Péterfia utcán az orsz. tanítói árvaház mellett, Értekezhetni özv. Varga Ferencnéél Szt.-Anna-u. 25.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduság pedró” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben Tóth Béla gyógyszerárban, valamint a készítő Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Házvezetőnőnek keresetük vidékre gyermektelen, komoly gondolkozású, művelt református urinő. Czim a kiadói-vatalban.

Zongorák**CHMEL J. és FIA**

cs. és kir. udvari zongoragyárosok,

BUDAPEST, Gizella tér Haas palota.

Alapított 1835-ben.

Legrégibb s legnagyobb zongora és harmonium telep hazánkban,

világ legjobb zongorái és harmoniumjai egyedüli képviselői, mint:
Bösendorfer, Bechstein, Schidmayer, Kaps, Rönisch, Estey, Wirth stb.

valamint kitünő saját gyártmány.

Jutányos árak, szolid kiszolgálás

Árjegyzék kívánatra ingyen!

Diszített női kalap már 2 frttól feljebb. Szörme colliék, Karmantynokban nagy választék.

Hajdu és Biharmegye általánosan elismert legnagyobb

Női felöltő és női kalap

áruháza

R Ó Z S A L A J O S

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár

tulhalmozott raktár miatt

nagy alkalmi-eladást

rendez.

Téli posztó gallér, prémekkel 12 frttól feljebb. Eredeti modell drbók, Színházi gallérok fél árban.

Prémes téli kabát már 6 frttól feljebb. Prémes félpaletók már 10 frttól feljebb.

Gyermekek köpenyeg már 3 frttól feljebb. Szörme gallérok már 8 frttól feljebb.

Uri lakások

1902. Május 1-től bérbe adandók

1., Kossuth utca 7. számú épületben a II emelet utca felé részén 5 tágas világos szoba, előszoba, fürdőszoba, vízvezeték, teljes légszusz berendezés, és minden melék helyiség, jövizű kut, mosókonyha.

2., Ugyanott II. emeleten tiszta udvarra néző 3 tágas világos szoba, — előszoba a fenti felsorolt modern berendezéssel.

3., Ugyanott I emeleten tisztaudvarra néző 3 tágas világos a fenti felsorolt modern berendezéssel.

4., Kossuth-utca 26 számú házuál az utca ház földszintjén 5 tágas világos szoba, előszoba, fürdőszoba, üveges pavillon, jövizű kut, mosókonyha és minden melék helyiséggel.

Értekezhetni Kardos László üzletében, hol az épület tervrajza is megtekinthető.

A háziasszonyok figyelmébe!

Herz Ármin fiai**BUDAPEST**

steeringyertya és szappangyár

ajánlják kitünő minőségű

I-ső rendű „LINA” steeringyertya,

II-od rendű „GLORIA” gyertya,

szinszappan, „Lina”, Elain-, Eschweger- és mázolószappan gyártmányukat

Jobb és olcsóbb az osztrák gyártmánynál!

Uj hazai ipar!

Támogassuk a honi ipart!

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.